

Frá Kunoynni til Nólsoynna til molan í Havn

Sagt verður, at fólk ikki halda korona-sáttmálan. Sannleikin er, at myndugleikarnir hava uppsagt sáttmálan

Sjurður Skaale

12. mars, tá landsstýrið boðaði frá sínum korona-tiltøkum, greiddi landslæknin í samrøðu við útvarpið soleiðis frá strategiini: "Vit sleppa ikki undan, at smittan kemur. Hon fer at raka kanska 10 % av fólkinum. Tað skal bara henda so spakuliga sum gjørligt, tí nøkur verða álvarsliga sjúk, og tey skulu vit vera før fyri at viðgera. Tað er strategiin."

Føroyingar finga at vita, at vit skulu hava ta fløtu strikumyndina - hana, sum líktist Nólsoynni.

Endamálið við øllum var at sleppa undan teirri brøttu strikumyndini - henni, sum líktist Kunoynni.

Tað var "sáttmálin", sum bleiv gjørdur. Tá var málið, vit í felag skuldu náa.

Fólk tóku so ótrúliga væl undir við hesum, at tað var skjótt, at allar smittuketur blivu brotnar og eingin longur bleiv smittaður.

Føroyska samfelagið vann móti korona í fyrsta umfari. Men vit sluppu ikki at njóta ágóðan av tí.

5. apríl boðaði landslæknin nevnliga í útvarpinum frá eini nýggjari strategi. Málið nú var at halda sjúkuni heilt burturi úr Føroyum.

Vit skuldu altso hvørki hava Kunoyinna ella Nólsoynna - vit skuldu hava eina vatnrætta striku. Molan í Havn.

Og henda strategi skuldi haldast, segði landslæknin, líka til ein koppseting ella ein munadygg viðgerð er av sjúkuni.

Vit vita, at tað kann taka meira

enn eitt ár.

Sáttmálin burtur

11 dagar eftir at landslæknin hevði boðað frá nýggju strategiini - 16. apríl - var enn ein tíðindafundur í Kringvarpinum. Har bleiv sagt, at fólkið nú ikki helt korona-sáttmálan nóg væl.

Eingin ivi er um, at disiplinin, sum var so fantastisk í byrjanini og gav so fantastiskt úrslit, er nógv viknað. Tað sæst allastaðni.

Men er tað fólkið, sum ikki heldur sáttmálan? Ella eru tað kanska myndugleikarnir - við løgmanni á odda - sum hava uppsagt upprunaliga sáttmálan? Fólk finga jú at vita, at málið var ein lág nólsoyggj. Tað var sáttmálin. Men knappliga var málið eitt annað. Nú skuldu vit, sum onkur segði, "halda nullið" í eina óendaligheit, so tann vatnrætta strikan verður so long sum gjørligt.

Um upprunaligi sáttmálin var galdandi, høvdu fólk sloppið at notið ágóðan av tí góða innsatsinum, tá tað kundi staðfestast, at smittan helst var burtur úr samfelagnum. Í staðin legði landsstýrið fram ein nýggjan og nógv meira víðgongdan sáttmála.

Málið um, at eingin skal smittast er so víðgongt og absolutt, at tað setir alt annað til vikis. Og tað gongur út yvir øll. Ikki bara aðrar sjúklingar, børnini, tey eldru, tey sálarveiku og ungdómin, men øll. Tað gongur ikki minst út yvir nógvar av teimum fyrirøkum, sum skulu tryggja, at heilsuverkið kann figgjast í framtíðini.

Hvør er logikkurin? spyrja fólk. Hvør er ætlanin? Vissi vit ikki kunnu lata upp tá eingin sjúka er - nær kunnu vit so lata upp?

Vit skulu lata meira upp fyrst í mai, verður sagt. Men hvat nú vissi onkur verður smittaður eftir tað? Skal alt so steingjast aftur, so vit kunnu halda nullið? Ella skulu vit tá aftur hava eina aðra strategi?

Løgmaður viknar

Løgmaður eigur nógv rós fyri, at hann ikki hevur roynt at at fáa lógarheimild til at tvinga fólk at akta. At sýna fólki álit og geva fólki ábyrgd er tað einasta, sum í longdini ber á mál.

Men tað krevur eisini meir av løgmanni. Tað krevur, at hann greitt sigur, hvat tað er fyri strategi, vit øll eru partur av. Um hann broytir strategi, má hann

sigta hví, hann ger tað. Og forkláringin má vera greið og logisk.

Løgmaður má eisini gera púra greitt, at tað er hann, sum ræður. Eitt tað týðningarmesta í eini kreppu, eru púra greiðar komm- andolinjur. Men tey ógreiðu og ólogisku signalini gera nú, at hesar linjur fløkjast. Ein borgarstjóri sigur eitt, ein annar eitt annað. Ein lækni sigur eitt, ein annar eitt annað. Politakarar úr lógmansins egna samgongu - og egna flokki - stíga fram í miðlunum, gera seg til umboð fyri frustratiúnina hjá fólki, og máa stóði undan autoritetinum hjá løgmanni.

Hetta gevur fólki ta fatan, at alt siglir eitt sindur. Og tá so er, verða tey freistað til at taka sakina í egnar hendur. Tað er sera óheppið. Um alt ikki skal enda í kaos, mugu øll fylgja almennu tilmælunum.

Tá tað ikki verður gjørt, kann landsstýrið kortini ikki bara peika eftir borgarunum.

Ein sáttmáli er ikki nakað, tú dikterar. Hann krevur undirtøku frá øllum pørtum. Skulu vit hava ein sáttmála at standa saman um, mugu treytirnar og málini í honum vera greið, realistisk og logisk.

Gloymið ikki háskúlarnar

Hedvig Westerlund-Kapnas, háskúlastjóri

Góða landsstýri, góða løgting,

gloymið ikki háskúlarnar í hesum Koronatiðum!

Í verandi undantaksstøðu hava allir skúlar verið afturlatnir, eisini háskúlarnir.

Men háskúlarnir eru sjálvs- ognarstovnar, hvørki privatar fyrirtøkur ella 100% landsins ábyrgd. Síðan 12. mars eru øll skeið avlýst, men eins og í hinum skúlunum, so eru starvsfólkini heima við fullari løn, og hús og rokningar skulu røkjast. Tað kostar. Hjá Føroya Fólkaháskúla tosa vit um ein miss á eina fjóðringsmillión

í skeiðsgjöldum og gistingum, um virkseimið ikki kann byrja aftur fyrr enn í summar. Tað er ein fjóðringur av okkara árliku egininntøku – og sum nú er, veit eingin hvørja ávirkan kreppan fer at hava á næmingatalið til heystar. Enn hava vit ikki fingið at vita nær og hvussu, vit fáa loyvi til at byrja virkseimið aftur.

Samstundis er hugsandi, at nógv ung, sum høvdu ætlað sær út í heim til heystar, fara at hava brúk fyri tilboðum í egnum landi – at ferðast í føroysku mentanini

og náttúruni, at royna sínar veingir og flyta heimanífrá, men ikki longri burtur enn trygt er. At finna avbjóðingarnar her í Føroyum. Tað er rímligt at vænta, at tryggleikakenslan hjá nógvum ungum hevur fingið eina skøvu av óvissuni sum nú ræður, og tað er mestsum óhugsandi at rokna við, at landamørk úti í heimi fara at vera opin til at ferðast frítt longu komandi vetur.

Tí vil eg inniliga heita á landsins myndugleikar, ikki at gloyma háskúlarnar, tá hjálparpakkar

og stuðulsskipanir verða gjørdar. Koma vit heilskapað gjøgnum hesa tíðina við Korona tiltøkum, so kann tilboðið hjá háskúlunum gerast ein týðandi brúgv víðari út í lívið hjá nógvum ungum.

Tað hevði verið ólukkuligt fyri Føroyar, um landsins elsti háskúli má lúta fyri Korona, og vóna vit, at háskúlarnar kunnu verða partur av eykajáttanarlóg ella hjálparpakka.

Við virðing

Sosialurin

Minnist til haldargjaldið